

KONSTYTUCYJNE ASPEKTY PROCESU CYWILNEGO

redakcja naukowa

Aleksandra Orzeł-Jakubowska, Tadeusz Zembrzuski

KONSTYTUCYJNE ASPEKTY PROCESU CYWILNEGO

redakcja naukowa
Aleksandra Orzeł-Jakubowska, Tadeusz Zembrzuski

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

SERIA **MONOGRAFIE**

Stan prawny na 1 października 2022 r.

Recenzent
Dr hab. Andrzej Olaś

Wydawca
Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący
Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne
Violet Design

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2022

ISBN 978-83-8286-875-3
ISSN 1897-4392

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	9
<i>Aleksandra Orzeł-Jakubowska, Tadeusz Zembrzuski</i>	
Wprowadzenie	13
<i>Jacek Gudowski</i>	
Tradycja, postęp i coś jeszcze. Czy Konstytucja uratuje Kodeks postępowania cywilnego?	17
<i>Monika Cichorska</i>	
Bezpośrednie stosowanie Konstytucji w postępowaniu cywilnym	45
<i>Paulina Zaborowska</i>	
Sądy pokoju w perspektywie konstytucyjnej – zagadnienia wybrane	69
<i>Marianna-Elizabet Iaroslavska</i>	
Bezwzględny przymus adwokacko-radcowsko- -rzecznikowski a prawo do sądu	99
<i>Robert Bury</i>	
Dążenie do prawdy a model prekluzji	125
<i>Mateusz Winczura</i>	
Wymaganie oznaczenia adresu stron postępowania sądowego w świetle prawa do sądu	161

<i>Jakub Grygutis</i> Pouczenie o prawdopodobnym wyniku postępowania na tle przepisów Konstytucji	181
<i>Rafał Stronk</i> Skutek interwencji ubocznej i skutek przypozwania w świetle konstytucyjnej zasady prawa do bycia wysłuchanym	201
<i>Piotr Eugeniusz Dąbrowicz</i> Umowa dowodowa w świetle konstytucyjnych praw i wolności	225
<i>Dominika Kuna</i> Dowód w optyce Konstytucji. O dowodzeniu sprzecznym z ustawą zasadniczą	255
<i>Mateusz Sierzan</i> Kolizja praw konstytucyjnych na przykładzie ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa w postępowaniu cywilnym	273
<i>Paweł Wieczorek</i> Ewolucja zasady udziału obywateli w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach z zakresu prawa pracy	295
<i>Franciszek Podłęcki</i> Realizacja konstytucyjnej zasady ochrony praw dziecka na gruncie instytucji wysłuchania małoletniego w postępowaniu cywilnym	317
<i>Szymon Staszak</i> Zmiany w postępowaniu cywilnym wprowadzone w związku ze stanem epidemii a zasada jawności postępowania	337

Dorota Frankowska

**Godność jako konstytucyjne źródło uprawnienia
do wszczęcia postępowania w sprawie o uchylenie
lub zmianę ubezwłasnowolnienia 359**

Franciszek Koszelnik

**Zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego przez zawieszenie
postępowania rejestrowego – perspektywa konstytucyjna 383**

Konrad Rydel

**Skuteczne postępowanie egzekucyjne jako element
konstytucyjnego prawa do sądu w dobie pandemii 417**

WPROWADZENIE

Zarówno proces cywilny, jak i prawa i wolności, których ochronie i realizacji służy, są kształtowane przez ustawę zasadniczą. Uchwalenie w dniu 2.04.1997 r. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uwypukliło oraz zintensyfikowało przenikanie wątków konstytucyjnych do prawa procesowego. Przepisy oraz wykładnia Kodeksu postępowania cywilnego pochodzącego w swych zrębach z 1964 r. ewoluowały, były dostosowywane do nowej rzeczywistości konstytucyjnej. Po pierwsze, liczne orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego wydane przed 2015 r. ingerowały w treść przepisów i oddziaływały na wykładnię ustawy procesowej, budząc w gronie procesualistów cywilnych zainteresowanie i uznanie, a niekiedy także dezorientację i wątpliwości. Po drugie, Sąd Najwyższy i sądy powszechne wielokrotnie interpretowały przepisy procesowe, stosując wykładnię prokonstytucyjną, w szczególności uwzględniając konstytucyjne prawo do sądu, które nabrało współcześnie charakteru zasady uniwersalnej, i nadając mu bogatą treść. Podkreślano, że z prawem do sądu skorelowane są podstawowe funkcje sądów, tj. sprawowanie wymiaru sprawiedliwości oraz udzielanie ochrony prawnej jednostce w inny sposób. Po trzecie, przedstawiciele nauki podejmowali próby analizy poszczególnych instytucji procesowych w świetle standardów konstytucyjnych. Wielokierunkowe działania uzmysławiały, że nieodłącznymi przymiotami procesu cywilnego powinny być rzetelność i tzw. sprawiedliwość proceduralna. Oczekiwano, by państwo gwarantowało prawo do sądu o określonych konstytucyjnie atrybutach. Nieuniknione na przestrzeni lat przekształcenia procesu cywilnego powinny realizować postulaty dotyczące konstytucyjnych gwarancji prawa do rozpoznania każdej sprawy cywilnej w jawnym i rzetelnie prowadzonym postępowaniu przez właściwy, niezależny oraz bezstronny

sąd. Wskazywano, że efektywne prawo procesowe wymaga stanowienia jasnych reguł postępowania i ich przewidywalnego stosowania. Tylko w takim wypadku działalność polegająca na sądzeniu może w należyty sposób wpisywać się w definicję wymiaru sprawiedliwości.

Postępujące przemiany prawa procesowego, powodowane reformami wprowadzonymi w ostatnich latach, mnożą wątpliwości i skłaniają do stawiania pytań o zgodność nowych mechanizmów prawnych oraz modyfikowanych instytucji procesowych ze standardami konstytucyjnymi oraz intensyfikują potrzebę prokonstytucyjnej wykładni zmienionych przepisów. Społem niemal wszystkich współcześnie dokonywanych nowelizacji jest dążenie do usprawniania, niekiedy bezrefleksyjnego upraszczania oraz przyspieszania postępowania cywilnego. Następstwem takiego działania bywają liczne mankamenty, zarówno konstrukcyjne, jak i terminologiczne. Do krytycznej refleksji skłania także funkcjonowanie, z założenia tymczasowych, regulacji wprowadzanych w związku z epidemią koronawirusa COVID-19, które – jak się wydaje – stają się trwałymi elementami prawa procesowego. Taki kierunek zmian kreuje, niezależnie od intencji i pobudek ustawodawcy, zagrożenie dla fundamentalnych wartości konstytucyjnych. W tym stanie rzeczy nie sposób przecenić roli ani znaczenia wykładni prokonstytucyjnej, ani potrzeby krytycznej analizy przepisów procesowych.

Wyzwanie w powyższym zakresie podjęli studenci prawa i doktoranci, którzy w dniach 4–5.12.2021 r. czynnie uczestniczyli w II Ogólnopolskiej Konferencji Cywilnoprosesowej zatytułowanej „Konstytucyjne aspekty procesu cywilnego”, zorganizowanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego przez Koło Naukowe Prawa Procesowego pod kierunkiem pracowników naukowych Katedry Postępowania Cywilnego. Formuła konferencji umożliwiła dokonanie oceny poszczególnych rozwiązań z punktu widzenia zarówno nauki prawa, jak i praktyki. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, skłaniało do dyskusji, wymiany poglądów oraz analizy wyników badań zaprezentowanych w trakcie konferencji. Stanowiło także okazję do wysłuchania uwag i refleksji wybitnych prawników, w tym prof. dr hab. Ewy Łętowskiej oraz sędziego SN w st. spocz. Jacka Gudowskiego. Dla niektórych prelegentów była to pierwsza okazja do konfrontacji zdobytej

wiedzy z praktyką stosowania prawa, przy uwzględnieniu problematyki konstytucyjnej. Oddawana do rąk Czytelnika publikacja pokonferencyjna stanowi zbiór zaprezentowanych wypowiedzi, uzupełnionych spostrzeżeniami i refleksjami przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, którzy podjęli się wyjaśnienia dalszych istotnych zagadnień.

Zachęcając do lektury opracowań zawartych w tym zbiorze, poprzedzonych wprowadzającym artykułem sędziego Jacka Gudowskiego, chcemy podziękować wszystkim Autorom, którzy podjęli trud opracowania i złożenia artykułów. Poruszono w nich zróżnicowane i aktualne zagadnienia z zakresu postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego. W monografii nie zabrakło rozważań odnoszących się do zasad postępowania cywilnego ani skomplikowanych kwestii ustrojowych, będących przedmiotem bieżącej debaty w środowisku prawniczym. W wielu wypadkach dostrzegano kolizję powstającą na styku wartości konstytucyjnych i bieżących działań legislacyjnych. Wyrażane poglądy stanowią indywidualne zapatrywania Autorów, którzy starali się zaprezentować prawidłową i właściwą interpretację regulacji oraz mechanizmów procesowych, uwzględniając dotychczasowe wypowiedzi judykatury i piśmiennictwa. Mamy nadzieję, że niniejsza publikacja będzie skłaniać do prowadzenia dalszej pogłębionej dyskusji, rozwoju nauki prawa i udoskonalania praktyki jego stosowania.

*Aleksandra Orzeł-Jakubowska
Tadeusz Zembrzuski*

Warszawa, 1.10.2022 r.

Jacek Gudowski

TRADYCJA, POSTĘP I COŚ JESZCZE. CZY KONSTYTUCJA URATUJE KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO?

1. Jednym z głównych impulsów kształtujących retrospektywną refleksję prawniczą jest odwoływanie się do tradycji, wątków dziedzictwa i doświadczenia oraz towarzyszące temu stale baczenie na to, co przetrwało i co przetrwa, bo wciąż ma sprawczą siłę i przynosi pożytek, a co jest *passé*, zużyło się, nie sprawdziło albo zgoła skompromitowało. Tradycja, mądrość przeszłości i uwierzytelnione przez nią wartości to także miejsce poszukiwania mocnych punktów oparcia dla pierwiastków postępu, rozwoju i dyktowanych potrzebami współczesności zmian. Prawnicy patrzą przed siebie, ale stale oglądają się wstecz; żyją w stałym balansie między starym a nowym, starając się jednak – pochłonięci teraźniejszością i zapatrzeni w przyszłość – nie trwonić niczego, co zastali i co wciąż zasługuje na ich troskę – troskę doktryny, legislacji i judykatury. Prawo ze swojej natury jest konserwatywne, nie planuje przełomów ani ich nie normuje, a często staje się ich ofiarą; zazwyczaj stoi na straży *stati quo* i stawia opór nazbyt radykalnym, a zwłaszcza rewolucyjnym zmianom, jest jednak szeroko otwarte na postęp oraz wyczułone na potrzeby i oczekiwania społeczne. Jako ważna, uformowana i zinstytucjonalizowana część kultury poddaje się także jej trendom, a nawet modom, nierzadko zresztą zgubnym lub destrukcyjnym; zasysa z kultury wiele pierwiastków, ale także wiele jej oddaje. To samo dotyczy nauki – nauki prawa oraz innych nauk humanistycznych, zwłaszcza filozofii i socjologii; prawo idzie z nauką pod rękę, syci ją, szanuje i przywłaszcza

jej osiągnięcia, ale niekiedy staje dęba, zawraca albo kurczowo trzyma się upatrzonej pozycji.

Ten aspekt spojrzenia na prawo, zarówno w historiozofii, jak i filozofii prawa, ale także w publicystyce prawniczej, został zaklęty – podobnie zresztą jak w innych obszarach publicznej debaty – między dwoma biegunami: „tradycją” a „postępem”¹, tworzącymi swoistą opozycję, która jest jednak opozycją nieco fałszywą, gdyż oba pojęcia łączą w sobie „stare” i „nowe”, z tym że w tradycji więcej jest starego, a w postępie nowego². S. Grzybowski twierdził, że tworząc prawo, zawsze trzeba pamiętać o przeszłości, jednak pierwsze miejsce powinno być bezdyskusyjnie zarezerwowane dla wniosków, jakie narzuca terażniejszość w przewidywaniu przyszłości³. Nawiązywał w ten sposób także do zjawiska „ciągłości” i „nieciągłości” w prawie⁴, łączącego się silnie z konfliktem między stabilnością prawa a potrzebą (koniecznością) jego zmian⁵. Z kolei S. Gołąb przestrzegał, że w prawie nie należy czynić gwałtownych przeskoków ani nie wprowadzać radykalnych nowości, wychodząc z założenia, że życie prawne nie może być terenem dla doktrynalnych doświadczeń⁶.

W dialogu naukowym oraz w dyskusji tradycja i postęp pojawiają się często w okresach przełomów – ustrojowych, politycznych albo kulturowych – stanowiąc asumpt do podsumowań oraz dogodny punkt

¹ Por. np.: J. Szacki, *Tradycja. Przegląd problematyki*, Warszawa 1971; J. Litwin, *Dylematy postępu i regresu*, Warszawa 1973; K. Grzybowski, „Postępowy” i „wsteczny”. *Próba wyjaśnienia i systematyzacji pojęć*, „Kultura i Społeczeństwo” 1968/4, s. 17.

² R. Tokarczyk, *Zmiany tradycji i postępu w prawie*, „TeKa Komisji Prawniczej” 2008/1, s. 205.

³ S. Grzybowski, *Dzieje prawa. Opowieść, refleksje, rozważania*, Ossolineum 1981, s. 210 i n.

⁴ Por. M. Foucault, *L'archéologie du savoir*, Paris 1969 (reprint z 2004 r.), s. 221 i n.

⁵ Por. np.: B. Brożek, *Pewność prawna jako stabilność strukturalna*, „Forum Prawnicze” 2011/6, s. 23; J. Potrzebszcz, *Bezpieczeństwo prawne w demokratycznym państwie* [w:] *Demokratyczne państwo prawa. Zagadnienia wybrane*, red. M. Aleksandrowicz, A. Jamróż, L. Jamróż, Białystok 2014, s. 105.

⁶ S. Gołąb, *Uzasadnienie ogólne projektu kodeksu postępowania cywilnego. Polska Procedura Cywilna. Sprawozdanie Komisji Wybranej przez Towarzystwo Prawnicze i Ekonomiczne w Krakowie*, red. X. Fierich, T. Dziurzyński, S. Gołąb, Kraków 1918, s. 5 („osobne odbicie” z rocznika XVII „Czasopisma Prawniczego i Ekonomicznego”).

wyjścia do udzielenia odpowiedzi na pytanie „co dalej”⁷. W dziedzinie polskiego prawa postępowania cywilnego taki dialog, będący jednak w istocie monologiem, pojawił się na początku lat 50. XX w., w okresie wchodzenia procesu cywilnego w fazę procesu tzw. socjalistycznego, i odcisnął mocne piętno na późniejszych zmianach ustawowych. Jego podstawowe założenia sprowadzały się do tezy, nieprawdziwej i naciąganej ideologicznie – używanej później stale – że burżuazyjny, liberalny proces cywilny to regres (wsteczność), natomiast proces socjalistyczny oznacza postęp⁸.

Problematyka tradycji i postępu pojawiała się w naszym piśmiennictwie w różnych formach i z różnym nasileniem. W latach 80. ubiegłego wieku ukazał się zbiór rozpraw pod redakcją R. Tokarczyka⁹, obejmujący rozważania z różnych dziedzin prawa, podjęte także z perspektywy historycznej, a w pierwszej dekadzie XXI w. temu tematowi – również ujętemu z różnych gałęziowo punktów widzenia – poświęciła cały inauguracyjny tom redakcja „Teki Komisji Prawniczej”, wydawanej przez Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie¹⁰. Ukazało się również kilka opracowań bezpośrednio skoncentrowanych na zmianach legislacyjnych dokonywanych lub dokonanych po przełomie 1989 i 1990 r.¹¹, kładą-

⁷ Odpowiedź na to pytanie to sedno problemu dotyczącego „ciągłości i nieciągłości” w prawie. Por. M. Foucault, *L'archéologie...*, s. 221 i n.

⁸ J. Jodłowski, *Nowe drogi polskiego procesu cywilnego. Założenia ideologiczne reformy postępowania cywilnego*, Warszawa 1951; J. Jodłowski, *Nowe drogi polskiego procesu cywilnego*, NP 1951/7–8, s. 12; J. Jodłowski, *Zasada dyspozycyjności w polskim procesie cywilnym (tezy szczegółowe). Materiały na konferencję procesualistów polskich*, Warszawa, maj 1951 (odbitka powielaczowa). Zob. przedruki J. Jodłowski, *Z zagadnień polskiego procesu cywilnego*, Warszawa 1961.

⁹ *Tradycja i postęp w prawie*, red. R. Tokarczyk, Lublin 1983. Jeden z rozdziałów autorstwa J. Ignatowicza i M. Sawczuka nosił tytuł *Postęp a tradycja w prawie cywilnym*, s. 61.

¹⁰ „Teki Komisji Prawniczej” 2008/1.

¹¹ Np.: J. Gudowski, *O kilku naczelnych zasadach procesu cywilnego – wczoraj, dziś, jutro* [w:] *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu*, red. A. Nowicka, Poznań 2005, s. 1015; P. Pogonowski, *Tendencje zmian w polskim postępowaniu cywilnym od 1989 r.*, „Roczniki Nauk Prawnych” 2006/2, s. 23; M. Sawczuk, *Tradycja a postęp w nowelizacji cywilnego prawa sądowego (in statu nascendi)* [w:] *Ewolucja polskiego postępowania cywilnego wobec przemian politycznych, społecznych i gospodarczych. Materiały konferencyjne Ogólnopolskiego Zjazdu*

cych także akcent na ciągłość i nieciągłość prawa, wciąż jednak – jak się podkreśla – brakuje kompleksowego opracowania problematyki wpływu reformy ustrojowej na systemy prawne państw, które po 1989 r. pozegnały się z epoką realnego socjalizmu¹².

2. Dyskusja dotycząca oddziaływania przemian politycznych na prawo, *scilicet* prawo polskie, a ściślej na kształt i treść kodeksów, zaowocowała wzbogaceniem dychotomii „tradycja – postęp” o człon trzeci, nazywany reliktem prawnym (normatywnym). W ujęciu R. Mańki¹³ reliktem w tym znaczeniu są instytucje prawa cywilnego, których geneza sięga okresu realnego socjalizmu i które niejednokrotnie stanowiły przedmiot transferu (przeszczepu) z prawa radzieckiego lub też gdy ich powołanie do życia związane było z przemianami polskiego prawa wynikającymi z nowych uwarunkowań ustrojowych. Z tych względów do reliktyw prawnych zaliczył on wciąż obecne na naszym rynku prawnym zasady współżycia społecznego¹⁴, a także spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu oraz umowę kontraktacji.

Katedr Postępowania Cywilnego, Szczecin–Niechorze 28–30.09.2007 r., red. H. Dolecki, K. Flaga-Gieruszyńska, Warszawa 2009, s. 15; M. Sawczuk, *Tradycja a postęp w nowelizacji cywilnego prawa sądowego* [w:] *Zagadnienia prawa własności intelektualnej. Prawo własności intelektualnej wczoraj, dziś i jutro*, red. J. Barta, A. Matlak, Kraków 2007, s. 387; P. Gil, *Główne przeobrażenia prawa procesowego cywilnego w Polsce po zmianach społeczno-ustrojowych 1989 r.* [w:] *25 lat doświadczeń ustrojowo-prawnych III Rzeczypospolitej*, red. A. Duszeko-Jakimko, E. Kozerska, Warszawa 2015, s. 249; P. Osowy, *Tradycja a współczesność w nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego (refleksja ogólna)* [w:] *Kodeks postępowania cywilnego z perspektywy pięćdziesięciolecia jego obowiązywania. Doświadczenia i perspektywy*, red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil, Ł. Błaszczak, Sopot 2016, s. 213; R. Mańko, *Wybrane relikty prawne epoki realnego socjalizmu w polskim prawie cywilnym – analiza zmiany funkcji społecznej instytucji prawnych w następstwie transformacji ustrojowej*, „*Studia Iuridica*” 2016/66, s. 207.

¹² R. Mańko, *Wybrane relikty...*, s. 207.

¹³ R. Mańko, *Wybrane relikty...*, s. 208.

¹⁴ Por. także: np. M. Safjan, *Klauzule generalne w prawie cywilnym (przyczynek do dyskusji)* [w:] *Prawa człowieka w społeczeństwie obywatelskim*, red. A. Rzepliński, Warszawa 1993, s. 48 i n.; M. Pilich, *Zasady współżycia społecznego, dobre obyczaje czy dobra wiara? Dylematy nowelizacji klauzul generalnych prawa cywilnego z perspektywy europejskiej*, SP 2006/4, s. 54; M. Sala-Szczypiński, *Zasadność zmiany klauzuli „zasady współżycia społecznego”*, „*Studia Prawnicze. Rozprawy i Materiały*” 2007/1, s. 65 i n.

Piśmiennictwo zrobiło jednak w tym zakresie jeszcze jeden krok, dopatrując się reliktyw prawnych także w unormowaniach mających źródło oraz – zerwane już – zaczepienie aksjologiczne i naukowe w prawie XIX-wiecznym, zaaplikowanych do polskiego porządku prawnego w wyniku przedsięwzięć jednoliczących system prawa polskiego na progu niepodległości. Przykładem takiego reliktu jest instytucja ubezwłasnowolnienia, oparta na wzorcu ukształtowanym grubo ponad sto lat temu, na trwałe i niemal bez żadnych zmian zagnieżdżona w polskim prawie osobowym, przynosząca dzisiaj polskiemu prawodawstwu wstyd i zażenowanie, zwłaszcza że już dawno została z wszystkich cywilizowanych systemów prawnych wyrugowana albo co najmniej gruntownie zmodernizowana¹⁵. O ile więc, jak twierdzi R. Mańko, określenie „relikt prawny” może być uznane za niedoskonałe, bo sugeruje wyłącznie przestarzałość, bez aspektu „prze-trwania” prawa (ang. *survival*), a więc z pominięciem jego swoistej ciągłości, która – w różnym kształcie – zawsze wchodzi w grę, to jednak trafia ono w sedno wtedy, gdy dotyczy całkiem już zużytego, niepasującego do współczesności anachronizmu, podtrzymywanego przez prawodawcę wyłącznie z powodów ideologicznych albo ze względu na legislacyjną ospałość lub zwykły nihilizm. Wtedy relikt prawny odpowiada swemu etymologicznemu wzorcowi jako unormowaniu „opuszczonemu” – np. przez swój dotychczasowy kontekst, źródło, aksjologię i ideologiczne wsparcie – a więc *verbatim* „zostawionemu” (łac. *relictus*).

3. W prawie cywilnym procesowym zasadniczo – z nielicznymi wyjątkami – nie ma obecnie rozwiązań, które można by określić mianem reliktyw o cechach *survivals*, co nie oznacza, że nie ma wielu unormowań urzeczywistniających tradycję i ciągłość prawną, sięgających do przeszłości, a zwłaszcza do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29.11.1930 r. – Kodeks postępowania cywilnego¹⁶, ufundowanego na najlepszych wzorcach prawa procesowego Zachodniej Europy przełomu XIX i XX w. Należy przy tym podkreślić, że Kodeks postępowania

¹⁵ J. Gudowski, *Ubezwłasnowolnienie – relikt normatywny czy przejaw prawnego obskurantyzmu?* [w:] *Ius et Ratio. Księga Jubileuszowa dedykowana Profesor Elżbiecie Skowrońskiej-Bocian*, red. W. Borysiak, A. Gołaszewska, M. Olechowski, J. Wierciński, Warszawa 2022, s. 126.

¹⁶ Dz.U. Nr 83, poz. 651 ze zm.

Postępująca deformacja systemu prawa procesowego powodowana tzw. reformami wprowadzonymi w ostatnich latach mnoży wątpliwości i skłania do stawiania pytań o zgodność mechanizmów prawnych oraz modyfikowanych instytucji procesowych ze standardami konstytucyjnymi. Podważanie dorobku orzecznictwa i doktryny oraz fundamentalnych dla procesu zasad – dokonywane zazwyczaj pod hasłami przyspieszenia, usprawniania i upraszczania procedur – intensyfikuje potrzebę prokonstytucyjnej wykładni przepisów Kodeksu postępowania cywilnego oraz bezpośredniego stosowania Konstytucji w praktyce orzeczniczej.

Książka zawiera zbiór opracowań dotyczących konstytucyjnych aspektów procesu cywilnego, podkreśla rolę i znaczenie konstytucjonalizacji prawa sądowego, z jednej strony zakotwiczonego w aksjologię, z drugiej zorientowanego na wyzwania współczesności. Autorzy poruszają zróżnicowane i aktualne zagadnienia z zakresu postępowania rozpoznawczego i egzekucyjnego. Nie zabrakło także rozważań odnoszących się do kwestii ustrojowych, będących przedmiotem bieżącej debaty w środowisku prawniczym. Przygotowane analizy akcentują znaczenie stanowienia jasnych reguł postępowania i ich przewidywalnego stosowania dla ochrony konstytucyjnych praw i wolności.

Publikacja jest przeznaczona zarówno dla praktyków – sędziów, adwokatów, radców prawnych, radców Prokuraturii Generalnej RP, komorników sądowych, jak i dla przedstawicieli nauki prawa, w tym zwłaszcza prawa cywilnego i prawa konstytucyjnego.

Aleksandra Orzeł-Jakubowska – doktor nauk prawnych; adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny.

Tadeusz Zembruski – doktor habilitowany nauk prawnych; profesor w Katedrze Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; radca prawny – www.zembruski.eu.

9788382868753 W01P01

ISSN 1897-4392
ISBN 978-83-8286-875-3

9 788382 868753

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

Kup e-book i czytaj
w aplikacji Smarteca

